

Maribor je metafora za Slovenijo (2)

VLADIMIR RUKAVINA

Sreda, 28. maj 2014

SASO BIZJAK 1 od 1

V ponedeljek smo na strani Intervju izpostavili **Mitjo Čandra**, programskega direktorja Evropske prestolnice kulture Maribor 2012. Govoril je o stanju "mariborske kulture" po prestolnici, ob tem pa nekajkrat ošvrknil "stalne" in največje odločevalce na tej sceni, zlasti **Vladimirja Rukavino**, direktorja Narodnega doma in tudi vodjo začasnega sekretariata Evropske prestolnice kulture. Vladimir Rukavina se je na Čandrove navedbe odzval, v tiskani izdaji je objavljena krajša verzija njegovega odgovora, tukaj pa je na voljo integralno besedilo.

"V marsičem se z gospodom Čandrom strinjam in vedno sem, javno, pa tudi v neformalnih pogovorih okoli EPK, zagovarjal stališče, da je legitimno dobil svoj mandat tako za vzpostavitev izvedbene ekipe kot tudi za pripravo programa, pod katerega so se podpisali. Sicer sem intimno pogrešal, da se ni bil pripravljen pogovarjati o nekaterih mojih sugestijah, ampak to je nenazadnje njegova pravica in takšno odločitev sem enostavno vzel na znanje. Če ne prej pa zagotovo takrat, ko sem prebral, da zastopa stališče, da bo potrebno spremeniti tudi nekatere stvari, ki so se do takrat izkazale za uspešne. Nikoli nisem želel delovati kritizersko, še manj prati umazanega perila, kar sem jasno povedal tudi medijem, ko so od mene pričakovali izjave v tej smeri. Sam sem na vseh možnih instancah zastavil vse sile, da ne bi prihajalo do pavšalnega obračunavanja z EPK-jem, saj je to popolnoma neproduktivno. Zato me

žalosti njegov odnos, ki ga izraža v tem intervjuju. Če ravno skoraj nekritično, kot to gospod Čander počne v svoji izjavi, ne hvalim dosežkov EPK, rušil ga nisem nikoli!

Ko govori o nespodobnem natolcevanju nekaterih in ob tem uporablja moje ime, bi ga vljudno prosil, da se prepriča, kdo so ljudje, ki so o tem govorili in govorijo in to razčisti z njimi. Jaz namreč vse, kar imam povedati, povem v obraz in ne »zakuhavam« za hrbtom, kot sem izvedel, da bodo »zakuhali« meni, če bom kritičen do projekta EPK. No, v tej grožnji zares najdem nekaj meni očitane »hudobije«. Predvsem pa gospod Čander pozablja, kdo ga je povabil, da postane programski direktor EPK 2012, ob vsem zavedanju, da prihaja iz Hoč in Ljubljane, in se na vso moč potrudil, da se je to tudi zgodilo. Pa sem samo sledil svoji izjavi za Bob leta iz leta 2007, ki se je glasila: "Treba bo znati pritegniti vso slovensko pamet in je nekaj uvoziti tudi iz tujine, da nas obvaruje slabih plati naše majhnosti in samozadostnosti."

Ko gospod Čander trdi, da so pri izbiri kadra bistvene ideje, kvaliteta in reference, s čemer se seveda strinjam, bi dodal le to – verjetno je kar nekaj takšnih, pa neuporabljenih kadrov tudi v Mariboru, najmanj v istem članku omenjeni David Braun, pa njihove pobude in ideje, čeprav gre za legitimno odločitev vodstva, niso bile upoštevane! Prav tako nekatere pobude Narodnega doma, ki pa glede na navedbe v članku verjetno ne spada med »resne« institucije.

Zelo težko razumem trditev gospoda Čandra, da je Festival Lent že kar nekaj časa v konceptualni krizi, še posebej glede na dejstvo, da ga kljub mojim večkratnim prošnjam ni obiskal niti za en dan v vsem svojem mandatu, saj je bil v času izvedbe največjega posameznega projekta EPK vedno na dopustu. Mogoče ravno zato, ker nekritično povzema pavšalne trditve nekaterih, govori o karnevalu. Ne morem namreč verjeti, da bi ga zamenjal z daleč najbolje podprtim programom EPK, če bi si ga vsaj enkrat ogledal, kaj šele, če bi se poglobil v vsebino. Videl bi, da je ponudba še kako diferencirana, res pa je, da zajema pravzaprav skorajda vse žanre, ki so po prizoriščih in načinu izvedbe še kako ločeni med seboj. Mogoče pa ga moti le promenada, ki poteka med posameznimi prizorišči, čeprav ne razumem, kaj je tako slabega pri tem, da se ljudje družijo in so ob tem, čeprav nehote, deležni še nekaj kulture. Prav tako se zelo moti, če misli, da program ustvarjam jaz. Gre za skupino izkušenih producentov z idejami, kakovostjo in mednarodnimi referencami, če ga ponovno citiram. Agonije, o kateri govori, ko me poziva k odhodu, in je predvsem povezana z zmanjšanjem denarja za javno službo, ne bi bilo, če bi bili nastavki financiranja kulture v mestu po EPK-ju nastavljeni drugače. Prav tako k tej agoniji pomaga upad sponzorjev, ki smo jih vsa leta morali zagotavljati sami, pri programih EPK tega podatka kot

posebej pomembnega vira financiranja nisem zasledil. Pa tudi to popolnoma razumem, saj so se s tem problemom soočali že takrat, ko je nam še nekako uspevalo! O vodstvu Narodnega doma, v katerem so nastali omenjeni Festival Maribor, Art Kamp, pa tudi Živa dvorišča in Kulturni dnevnik, pa bo vsekakor odločal ustanovitelj.

Konceptualno debato o post EPK obdobju in tudi problematiko dotoka državnih sredstev po izteku prestolniškega leta bi po mojem mnenju moral v neprimerno večji meri sprožiti zavod EPK, saj je bilo to zapisano med njegovimi nalogami. Gospod Čander se bo spomnil, da sem ga k temu večkrat pozval. Res je, da so se znašli v vakuumu med menjavo mestne oblasti, državi pa je nadvse ustrezalo, da ne rabi več zagotavljati, kar je nekoč obljubila, in to ni bila lahka naloga. Mogoče so preveč stavili na karto, da bo zavod ostal in niso dovolj razmišljali o alternativnih možnostih, dejstvo pa je, da je situacija danes takšna, kot pač je. Zato je izjemnega pomena, da mesto sprejme lokalni kulturni program, ki bo definiral vsebine in dejavnike, ki pač v mestu morajo obstati, ter tudi način financiranja in vizijo za naprej ter na ta način skuša popraviti zamujeno.

Tudi trditev, da Maribor ne želi izkoristiti dragocenih izkušenj, ki jih je pridobil na evropski ravni, ne bo držala, razen če skozi to trditev personificira svoje lastno delovanje in verjetno nepripravljenost mestnih oblasti, da bi ga povabili k sodelovanju. Ustvarjalci iz Mariboru so se z Evropo in svetom povezovali že pred, med in se bodo tudi po EPK. Vsekakor bi bile njegove izkušnje, če lahko povem svoje mnenje, pri tem zelo dragocene. Ne morem pa se strinjati, da, ker je bil s svojo ekipo mnogokrat deležen nepravilnih pavšalnih obsodb, to podobno pavšalno sedaj vrača »mestu«. Prav tako se mi ne zdi primerno, da trdi, da Maribor noče ljubljanskega in evropskega denarja, ker s tem na sceno prihajajo novi igralci. Mogoče pa ta Maribor ne želi tega, da bi na sceno prišli le novi razdeljevalci?

Marsikateri ustvarjalec je v svoje projekte pripeljal evropski denar, še največ Kibla, festival Maribor pa tudi Festival lent, če naštejemo le nekatere, pa ne po zaslugi zavoda, kjer je bila bera, razen skoraj samoumevne nagrade Meline Mercouri, dokaj skromna. Verjetno predvsem zaradi dejstva, da ni bilo ravno mnogo lastne programske produkcije, temveč je bila osnova programske politike politika koprodukcij, kar je ravno tako legitimna programska odločitev. No, tudi z ministrstvi smo se brez neke vidne podpore, v tem primeru predvsem mesta, ves čas ravsali bolj ali manj sami. Vsekakor pa smo verjetno skozi projekt EPK zaradi znane mariborske nesloge dobil ravno toliko, kot smo si zaslužili."